



**ושש שנים תזרע את ארצך, ואספת את תבואתה.
והשביעת תשמטנה ונטשתה,
ואכלו אביני עמך, ויתרם תאכל חית השדה, כן תעשה לכרמך לזיתך.
(שמות כג, י-יא)**

משמיטה למעשה

ערכו סקר ושאלו עשרה מבוגרים סביבכם, מה דעתם על יישום השיטה הזו בחיינו: אחת לשבע שנים כולם ירוויחו שכר מינימום (השכר הנמוך ביותר שניתן לשלם לעובד על פי החוק) – באופן שווה, וכך יזכרו את מצוקתם של העניים במשך כל יתר השנים.

- מה הייתה תגובתם? מדוע?
- אילו עוד מעשים אנו יכולים לעשות בחיינו, כדי להזכיר לעצמנו את מצוקותיהם של אחרים?



- על פי הפסוקים, מהי מטרת השמיטה?
- מדוע לדעתכם חוזרת התורה ומציינת את שני הפעלים "תשמטנה ונטשתה"?
- מה ההבדל ביניהם? כיצד ההבדל מסייע בהבנת המשך הפסוק?

והשביעית תשמטנה ונטשתה –
(שלא יאמר אדם) מפני מה אמרה תורה (לשמוט, להפקיר), לא כדי שיאכלו עניים?
הרי אני מכניסה ומחלקה לעניים!
תלמוד לומר: "והשביעית תשמטנה ונטשתה".
(מכילתא דרבי ישמעאל, משפטים כ)

- תארו את דברי החקלאי ותשובת המכילתא בלשונכם.
- מה הדגש בשמיטה על פי המכילתא?

"ואכלו אביני עמך" (שמות כג) – אין לי אלא עני, עשיר מניין?
תלמוד לומר: "והייתה שבת הארץ לכם לאכלה" (ויקרא כה).
אם כן, למה נאמר "אביני עמך"? רובה לעניים.
(מכילתא דרשב"י, פרק כג)

- כיצד מסביר המדרש את הפסוק "ואכלו אביני עמך"?
- המדרש מסיט את המיקוד מערך הצדקה. איזה ערך עומד בבסיס שנת השמיטה על פי המדרש?

בעניין השמיטה (...) רצה ה' ויתברך שיהיו שווים עניים ועשירים. ידוע כי העני כל ימיו מכאובים ובכל עת עיניו נשואות לשמים וחיוו תלויים לו מנגד, והעשיר כל ימיו בשמחה וטוב לב (...) ולכן רצתה התורה להביא שנת השמיטה שאפילו העשיר נושא עיניו לשמיים ואומר: מה אוכל ומה אשתה? כדי שיזכור וידע צער העני כל ימיו ושנותיו בצער ודאגה. וכשהעשיר יראה עצמו באושרו יזכור הימים שעברו עליו מהשמיטה (...) ויאמר: אני בשנת השמיטה לא ידעתי מה אוכל ומה אשתה. מה יעשה העני שכל ימיו מכאובים ולא ראה בטובה כי עולליו שאלו לחם ופורש אין להם.
(פירוש 'צרור המור' לספר החינוך, מצווה פד)



- גם 'צרור המור' עוסק בשוויון אך הוא מבקש ששנת השוויון תשפיע לאורך זמן, כיצד?
- כיצד שמיטת הקרקע עוזרת לאדם להבין טוב יותר את מצוקתו של העני?
- האם גם אתם סוברים שזוהי המטרה המרכזית של שנת השמיטה, או שישנה מטרה אחרת?